

**ОЦІНКА ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНОМАТОК
РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ В УМОВАХ ФОП «САГУН В.В.»
НОВООДЕСЬКОГО РАЙОНУ**

***В.В. Сагун**, студент, sagun09@ukr.net*

Науковий керівник – к. с.-г. н., доцент Кириченко В.А.

Миколаївський національний аграрний університет

Вивчено відтворювальні якості свиноматок різних генотипів. Встановлено, що кращі відтворні показники мають генотипи свиноматок ВБ × Л, від яких можна одержати помісне потомство з кращими якостями.

Ключові слова: свиноматки, велика біла, ланрас, генотип, відтворювальні якості, великоплідність, багатоплідність.

Постановка проблеми. У світовій практиці зберігається тенденція до збільшення поголів'я свиней і нарощування виробництва свинини. Перевага розвитку галузі свинарства надається через важливі біологічно-господарські особливості цих тварин: багатоплідність, скоростиглість, економне використання кормів та високі харчові якості м'яса і сала.

У комплексі заходів зі збільшення виробництва свинини, поряд з покращенням годівлі та утримання тварин, особливе значення приділяється удосконаленню існуючих порід, підвищенню племінних і відтворювальних якостей тварин. Подальше удосконалення генотипів, створення нових порід, типів, ліній свиней та їх кросів є важливим завданням науковців та свиноводів – практиків, а порівняльне вивчення тварин різного напрямку продуктивності представляє значний теоретичний і практичний інтерес.

На сьогодні свинарство в Україні постало питання щодо необхідності радикального відродження галузі свинарства, переведення її на інтенсивну технологію і досягнення того, щоб вона могла давати дешевшу, конкурентоспроможну продукцію і бути відповідно науковим виробником,

створити галузь яку можна було б порівнювати за ефективністю виробництва з передовими країнами світу. Для цього Україна має необхідний генофонд і племінну базу свиней, володіє родючими землями, має висококваліфікований потенціал науковців і виробників.

Переведення свинарства на промислову основу вимагає науково-виробничої розробки багатьох нових питань, які практично охоплюють всю технологію виробництва свинини.

Інтенсифікація свинарства полягає в ефективному використанні основних засобів виробництва (кнурів та свиноматок), підвищення їх продуктивності, поліпшенні відгодівельних та м'ясо-сальних якостей одержуваного приплоду, зниженні собівартості виробленої продукції [1].

Висока плодючість свиней при посиленому відтворенні дає можливість прискорити відновлення цієї галузі і тим самим різко збільшити виробництво м'яса. Ефективність виробництва свинини залежить в більшій мірі від чіткої і правильної організації відтворення тварин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Рівень відтворювальних якостей свиней значно обумовлює ефективність ведення галузі свинарства, оскільки вони зумовлюють обсяги вирощування та відгодівлі молодняка, тому підвищення відтворювальних ознак є одним із актуальних завдань на сучасному етапі селекційної роботи у свинарстві [2].

Успадкування репродуктивних ознак в основному відбувається за неадитивним типом, що ускладнює оцінку племінної цінності тварин, але вказує на можливість підвищення багатоплідності, материнських якостей свиноматок, шляхом контрольованої гетерозиготності та створення тваринам належних умов годівлі і утримання. Більшість проведених дослідів вказує на ефективність міжпородних схрещувань, породно-лінійної гібридизації, що призводить, в першу чергу, до збільшення багатоплідності, маси поросят і гнізда в цілому порівняно з чистопородним розведенням.

Розглядаючи схрещування та породно-лінійну гібридизацію як головний фактор підвищення відтворювальних якостей свиней, слід зазначити, що їх

ефективність обумовлена комбінаційною здатністю вихідних батьківських порід, типів, ліній, тому актуальною задачею є порівняльна оцінка відтворювальних якостей свиноматок спеціалізованих м'ясних генотипів, при чистопородному розведенні та схрещуванні [3-5].

Постановка завдання. Метою нашої роботи було оцінити відтворювальні якості свиноматок різних генотипів, та встановити від яких тварин можна одержати помісне потомство з кращими якостями.

Матеріали і методика. Дослідження проводилися в умовах ФОП «Сагун В.В.» Новоодеського району Миколаївської області на тваринах великої білої породи (ВБ), а також матках отриманих при схрещуванні свиноматок даної породи з кнурами породи ландрас.

Для встановлення кращих генотипів були використані матеріали виробничого та зоотехнічного обліку на фермі. Біометричну обробку показників було проведено за допомогою ПЕОМ у програмному забезпеченні Microsoft Excel.

Результати досліджень. Нами було проведено аналіз відтворних якостей свиноматок з різною спадковістю, зокрема були вивчені такі відтворні показники піддослідних тварин як: багатоплідність, великоплідність, маса гнізда поросят при народженні, збереженість, кількість поросят при відлученні, маса гнізда поросят при відлученні, маса одного поросяти при відлученні.

Як свідчать дані таблиці 14, між матками з різною спадковістю за рядом показників є суттєві та вірогідні відмінності за величиною досліджених ознак.

Зокрема аналіз багатоплідності (табл. 1, рис. 1) показав, що деяку перевагу мали свиноматки ВБ × Л у порівнянні з чистопородними свиноматками великої білої породи, та відповідно перевищували останніх за величиною дослідженої ознаки на 0,2 голів.

За великоплідністю поросят кращими також виявились матки ВБ × Л, різниця за величиною дослідженої ознаки зі свиноматками великої білої породи склала 0,1 кг.

Аналіз живої маси гнізда поросят при народженні засвідчив значну перевагу маток ВБ × Л – $15,3 \pm 0,74$ кг проти – $13,9 \pm 0,61$ кг у свиноматок великої білої породи. Виявлена різниця між величиною дослідженого показника склала – 1,4 кг і була вірогідною ($p < 0,05$).

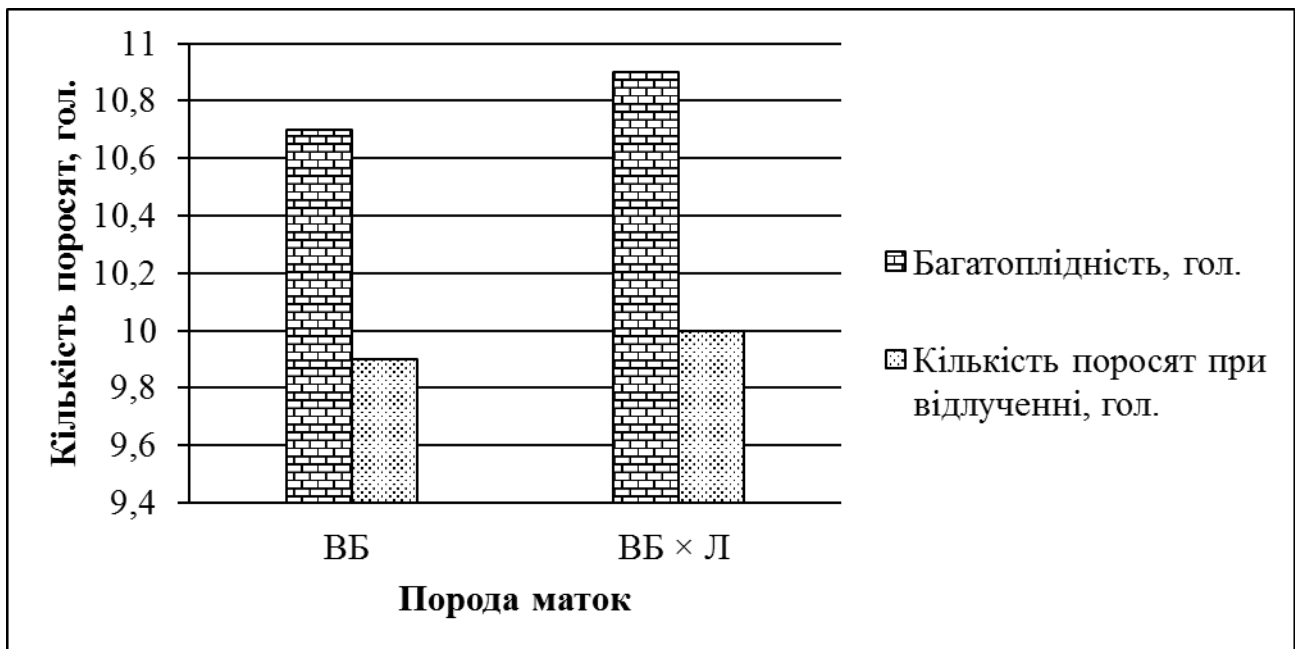
Збереженість поросят до відлучення у свиноматок різних генотипів знаходилась на високому рівні, але суттєво не відрізнялась та коливалась у межах – 91,7% у тварин ВБ × Л до – 92,5% у маток генотипу ВБ.

Аналізуючи масу одного поросяти при відлученні встановлено, що даний показник був вищим у свиноматок сполучуваності ВБ × Л та становив відповідно $7,4 \pm 0,35$ кг, що було на 0,1 кг вище за показники маток з генотипом ВБ.

Таблиця 1

Відтворювальні показники свиноматок різної спадковості ($\bar{X} \pm S\bar{x}$)

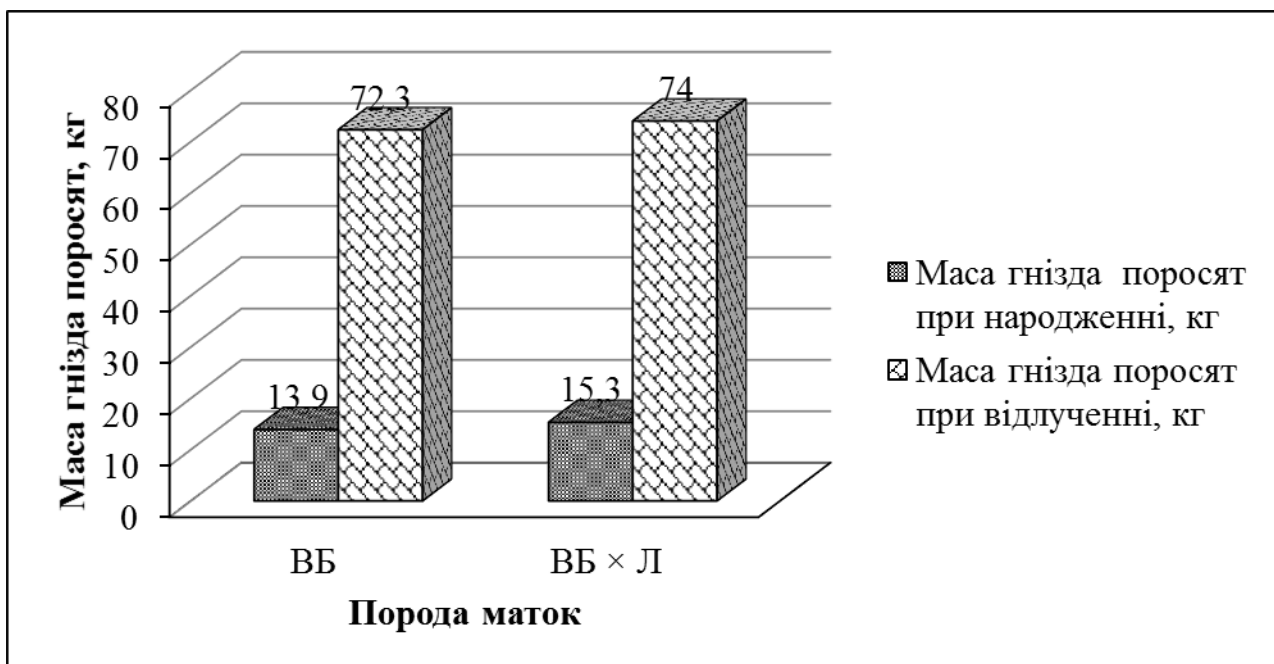
Показник	Спадковість свиноматок	
	ВБ (n = 34)	ВБ × Л (n = 21)
Багатоплідність, гол.	$10,7 \pm 0,44$	$10,9 \pm 0,47$
Великоплідність, кг	$1,3 \pm 0,10$	$1,4 \pm 0,12$
Маса гнізда при народженні, кг	$13,9 \pm 0,61^*$	$15,3 \pm 0,74^*$
Кількість поросят при відлученні, гол.	$9,9 \pm 0,35$	$10,0 \pm 0,45$
Збереженість, %	92,5	91,7
Маса одного поросяти при відлученні, кг	$7,3 \pm 0,29$	$7,4 \pm 0,35$
Маса гнізда поросят при відлученні, кг	$72,3 \pm 3,12^*$	$74,0 \pm 3,95^*$

Рис. 1. Багатоплідність та кількість поросят при відлученні у свиноматок різної спадковості

Проведений аналіз кількості поросят при відлученні показав, що свиноматки великої білої породи поступались на 0,1 гол. маткам з генотипом ВБ × Л.

Аналіз такого селекційного показника, як маса гнізда поросят при відлученні (табл. 1, рис. 2), засвідчив позитивний вплив використання кнурів породи ландрас при поєднанні зі свиноматками великої білої породи.

Рис. 2. Маса гнізда поросят при відлученні у маток різної спадковості

Зокрема встановлено, що маса гнізда поросят при відлученні у маток ВБ × Л вірогідно ($p < 0,05$) перевищувала аналогічний показник у групі чистопородних свиноматок ВБ на 1,7 кг.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Виявлено, що найкращі відтворні показники мали свиноматки зі спадковістю ВБ × Л, у яких були вищі такі показники як: багатоплідність, великоплідність, маса гнізда поросят при народженні та відлученні, кількість поросят при відлученні, маса одного поросяти при відлученні. Таким чином від цих маток можна одержати помісне потомство з кращими якостями.

Список використаних джерел

1. Березовський М.Д. Стан і перспективи селекції свиней великої білої породи в Україні // Вісник аграрної науки. – 1999. – №10. – С. 49-52.
2. Журавель М.П. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин / М.П. Журавель, В.М. Давиденко – К.: Слово 2005. – 336 с.
3. Походня Г.С. Відтворна здатність та продуктивність свиней різних генотипів і методів розведення // Ефективне тваринництво. – 2011. – Вип. 4 – С. 33-36.
4. Технологія виробництва продукції свинарства / [Топіха В.С., Лихач В.Я., Луговий С.І. та ін.] – Миколаїв: МДАУ, 2010. – 464 с.
5. Топіха В.С. М'ясні генотипи свиней південного регіону України / [В.С. Топіха, Р.О. Трибрат, С.І. Луговий та ін.] – Миколаїв: МДАУ, 2008. – 350 с.